

ња како резултате теренских истраживања преточити у текст, те како објавити студију и представити је научној и широј јавности.

Не улазећи у ширу расправу о етичким дилемама једног антрополога, Весна Вучинић Нешковић последње поглавље *Етичка питања у антрополошком писању* посвећује пре свега питању односа антрополога према локалној заједници у којој се истраживање обавља.

Књига *Методологија етнологије и антропологије* као трезор практичних упутстава и информација корисно је штиво за студенте и млађе истраживаче, који тек почињу са теренским радом. Концизним стилем и темељним приступом Весна Вучинић Нешковић размрсила је клупко често замршених нити научног истраживања. Она је такође неутралисала идеју по којој су антрополошка истраживања искључиво квалитативна. Ауторка јасно стоји на становишту да у сваком истраживачком подухвату аутор мора да пронађе и одреди методолошке принципе (или комбинацију методолошких принципа), који ће најбоље одговорати истраживању проблема који је пред њим. Због свега наведеног ова књига представља неизоставан приручник за савладавање заната антрополога и освајање професионалног знања.

Данијела Велимировић

Marija Ličina, Dragan Mišković, Kotoko konjanici, čuvari duše iz zbirke Perluidija Peronija, Muzej afričke umetnosti, Beograd 2014, p.149

Tekst knjige-kataloga prati izložbu *Kotoko konjanici, čuvari duše iz zbirke Perluidija Peronija*, posvećenu stvara-

laštvu naroda koji žive u blizini jezera Čad. Na izložbi je predstavljeno više od tri stotine statueti u obliku konja i jahača iz zbirke eminentnog italijanskog kolekcionara Perluidija Peronija.

Kolekcionar je, u pokušaju da na terenu i u literaturi istraži predmete iz svoje bogate kolekcije, kontaktirao Muzej afričke umetnosti u Beogradu i njegove stručnjake, a pre svih Mariju Ličinu koja je imala zapažena istraživanja o zapadno-afričkoj bronzi i tegovima za merenje zlata. Pred naučnu javnost i širu publiku stigla je vredna zbirka zahvaljujući podršci Skupštine grada i Italijanskog centra za kulturu. Predstavljena je na izložbi u Muzeju afričke umetnosti u Beogradu tokom 2014. godine i knjizi-katalogu *Kotoko konjanici, čuvari duše iz zbirke Perluidija Peronija*.

Dvojezični tekst knjige *Kotoko konjanici, čuvari duše iz zbirke Perluidija Peronija* sadrži tri zanimljive celinine: reč kolekcionara, potom dva poglavlja Dragana Miškovića i tri poglavlja Marije Ličine. Na kraju knjige nalaze se napomene, bibliografija i katalog izložbe. Sve tri celine imaju nesto zajedničko: otvorene su za dalja istraživanja i preispitivanja.

Kolekcionar Perluidi Peroni, inspirisan predmetima svoje kolekcije, u uvodu ističe da tekst koji piše nije naučni tekst, već tekst zaljubljenika u Afriku. Tako ga i čitamo. Autor putuje, sakuplja etnografske podatke, piše i objavljuje o onome sto je saznao i video. Kao dobar kolekcionar želi da probudi strast i želju za sakupljanjem ovih statueti koje imaju lokalni naziv *puču gvinadi*.

Marija Ličina i Dragan Mišković imali su težak zadatak da istraže kulturni kontekst ovih predmeta polazeći od pregleda kulturne istorije Kotoko i nasleđa Sao. Dragan Mišković je napisao dva poglavlja: *Tragom nestale civilizacije* i *Džini i magijsko lečenje*. Autor iznosi često

oprečne stavove koji postoje u literaturi o kulturnom horizontu Sao. Dao je tumačenja mogućih uticaja u oblikovanju ovog kulturnog horizonta, izdvajajući dinamične procese oblikovanja kultura koje nastaju u ovoj regiji. Pošao je od kolonijalnih i postkolonijalnih teorija, pa potom onih koje uspon kultura u ovoj regiji vide u dominantnom lokalnom razvoju, naglašavajući značaj lokalnih karavanskih puteva u razvoju gradskih zajednica na jugu jezera Čad. Uticaj garamantskog i feničanskog (kartaginskog) kulturnog horizonta, kao i značaj Nok kulture tek treba da rasvetli mnoga sporna mesta. Pominjući i narativne izvore, dobro je što je autor obazriv kada analizira one izvore koji nasleđe Sao određuju na osnovu jezičke srodnosti. U poglavlju naslovljenom *Džini i magijsko lečenje* Dragan Mišković objašnjava upotrebu figurica *puču gvinadi* imajući u vidu prožimanje religijskih predstava i praksi. Zanimljivi su narativi o zdravlju i bolesti, opsednutosti i džinima.

Marija Ličina nastavlja dalju analizu kroz tri poglavlja: *Značaj i simbolizam konja u podsaharskoj oblasti*, *Predmeti iz kolekcije Peroni: od funkcije ka estetski statueta konjanika puču gvinadi* i *Prilog za buduća istraživanja*. Polazeći od činjenice da su statuete *puču gvinadu* malo istražene, autorka sažima rezultate pret-

hodnih istraživanja da je "motiv konjanika na ovim amuletima povezan sa predstavama o duhovima koji zaposedaju čoveka, a prema drugim tumačenjima, sa izdvojenim statusom konjanika u društvu (.....)".

Sledi zanimljivo poglavlje *Predmeti iz kolekcije Peroni: od funkcije ka estetski statueta konjanika puču gvinadi* u kome je autorka pisala o načinu izrade, likovnim rešenjima i formalno-stilskim odlikama statueta. Na kraju knjige Marija Ličina u poglavlju nazvanom *Prilog za buduća istraživanja* naglašava da statuete u obliku konjanika predstavljaju otvoreno polje istraživanja "gde postoje tek malobrojni i neusaglašeni podaci". Posebna vrednost ovog poglavlja jesu autorčina preispitivanja materijala i izraza, kao i diskontinuiteta u obradi metala kod Kotoko. Ovim vrednim tekstom i svojim prethodnim istraživanjima Marija Ličina je pomogla kolekcionarima da dobije odgovore na neka pitanja i otvori teme budućih istraživanja.

Izdavač ove knjige Muzej africke umetnosti u Beogradu, direktorka Muzeja Narcisa Knežević-Šijan, autori ove izložbe i knjige Marija Ličina i Dragan Mišković, autor kvalitetnih fotografija Vladimir Popović, podarili su naučnoj i široj javnosti izuzetnu knjigu-katalog.

Senka Kovač